Statsforvalteren i Oslo og Viken

Vår dato: 29.01.2021
Vår ref: 2020/38531
Deres dato: 13.11.2020
Deres ref:

Saksbehandler, innvalgstelefon
Tonje Katrine Vaage, 32266629

Rullestadvann - Midtsjøvann senkningslag
Kværnerveien 31
1400 SKI
Att. Knut A. Bøhren

Dette brevet er fra Statsforvalteren som frem til 31.12.2020 het Fylkesmannen

Dispensasjon til opprydning av vegetasjon i bekkeløp i Rullestadtjern naturreservat

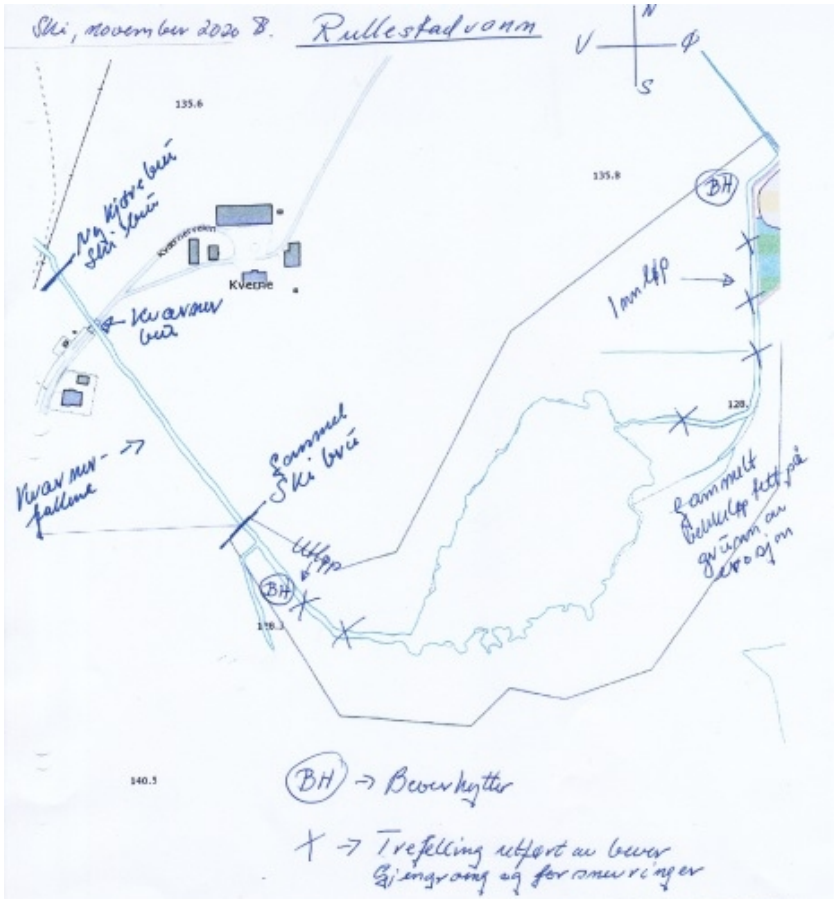
Statsforvalteren gir dispensasjon til fjerning av enkelttrær og vegetasjon i og over bekkeløp i Rullestadtjern naturreservat. Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften kapittel VI punkt 2 og naturmangfoldloven § 48. Det er stilt vilkår til dispensasjonen.

Bakgrunn for saken

Vi viser til søknad mottatt 13.11.2020. Det er søkt om tillatelse til opprydning av trær og vegetasjon i og over bekkeløp i Rullestadtjern naturreservat i Nordre Follo kommune.

Vassdraget Midtsjøvann-Rullestadtjern ble kanalisert i 1953, og det ble utført vedlikehold av bekkeløpet i 1989. Etter dette er det ved fire anledninger blitt gjennomført vedlikehold på grunn av utglidninger, gjengroing og opprydning etter beveraktivitet. Vassdraget har tilsig fra et nedslagsfelt som er beregnet til 15 600 dekar og drenerer fra omkringliggende landbruksområder. Vannføringen er i nedbørrike perioder vesentlig større enn kapasiteten i vassdraget, og det er derfor viktig at vanngjennomstrømmingen opprettholdes for å forhindre eller redusere erosjon, forurensning og oversvømmelser av landbruksjord.

Rullestadtjern er et regelmessig tilholdssted for bever, og det opplyses i søknaden at det har vært betydelig beveraktivitet siden forrige opprydning. Denne aktiviteten innebærer trefelling samt hytte- og jordhulebygging som hindrer vanngjennomstrømningen ved inn- og utløpet til vannet. Det søkes derfor om tillatelse til opprydning av trær og vegetasjon samt utglidninger for å sikre at vanngjennomstrømningen opprettholdes. De aktuelle lokalitetene for opprydningen er markert i kartet med kryss ved inn- og utløpet til Rullestadtjern.

Lovgrunnlag
Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Rullestadtjern naturreservat. Vi forvalter verneområdet etter en egen forskrift med bestemmelser som sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Forskrift om vern av Rullestadtjern naturreservat ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 02.10.1992. Formålet med verneområdet er å bevare et viktig våtmarksområde samt vegetasjon, fugleliv og annet dyreliv som er naturlig knyttet til området. I naturreservatet er all vegetasjon i vann og på land vernet mot enhver form for skade og ødeleggelse, jf. verneforskriften kapittel IV punkt 1. Videre er motorisert ferdsel til vanns og til lands i reservatet forbudt, jf. verneforskriften kapittel IV punkt 4.

I henhold til verneforskriften kapittel VI punkt 2 kan Statsforvalteren gi tillatelse til nærmere bestemte formål, blant annet opprenskning og nødvendig vedlikehold av hovedløpet til Åråsbekken som knytter innløpet av Rullestadtjern sammen med Midtsjøvannet. Dette betyr ikke at dere har krav på tillatelse. Det er opp til Statsforvalteren å vurdere om søknaden gir grunn til å gi tillatelse i dette tilfelle.

Det er ikke gitt en spesifisert dispensasjonsbestemmelse i verneforskriften for opprenskning og nødvendig vedlikehold av utløpet til Rullestadtjern. I slike tilfeller kan Statsforvalteren vurdere søknaden etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48, jf. verneforskriften kapittel VIII. Hjemmelen skal ikke brukes til å utvide rammen for vernevedtaket ved at det rutinemessig gis dispensasjon til tiltak som i utgangspunktet er forbudt. At vilkårene for å gi dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 er oppfylt gir ikke krav på tillatelse.

Det følger av naturmangfoldloven (nml) § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Statsforvalterens vurdering
Beslutninger som berører naturmangfold skal bygge på kunnskap om naturverdier og effekten av påvirkninger, jf. naturmangfoldloven § 8. Rullestadtjern er i Naturbase kategorisert som en *rik kulturlandskapssjø* med svært viktig verdi, som er en naturtype karakterisert av relativt kalk- og næringsrikt vann og er derfor et viktig habitat for en rekke dyre- og plantearter. Reservatet er også en viktig biotop for fugl. I forbindelse med kartlegging av fuglelivet utført av Norsk Ornitologisk forening i hekkesesongene 2009-2010 ble det observert 55 fuglearter, hvorav 7 rødlistearter. Det er derfor sentralt at tiltaket ikke gjennomføres i perioden 1. april til 20. august, slik at fugleartene ikke blir utsatt for unødig forstyrrelse i en sårbar tid. Dersom det oppstår akutt behov for å fjerne trær eller annen vegetasjon innenfor denne perioden skal Statsforvalteren kontaktes før tiltaket igangsettes.

Det er tidligere blitt gjennomført tilsvarende vedlikehold ved inn- og utløpet til Rullestadtjern. I forbindelse med dette oppgir søker at det er blitt opparbeidet betydelig erfaring tilknyttet vurdering av hva som er å anse som nødvendig vedlikehold samt hvordan dette kan gjennomføres skånsomt med hensyn til naturverdiene i reservatet. Søker opplyser også at det av erfaring er mest hensiktsmessig å gjennomføre tiltaket på frossen mark. Dette vil bidra til at bruk av maskin for å fjerne enkelttrær og vegetasjon vil ha mindre belastning på verneverdiene. Videre må det ifølge verneforskriften kapittel IV punkt 1 ikke innføres nye plantearter til reservatet. For å forhindre dette er det viktig at maskiner som skal brukes ved opprydningen vaskes før tiltaket igangsettes.

Verneforskriften til Rullestadtjern naturreservat har flere bestemmelser som viser at landbrukshensyn spilte en viktig rolle under verneprosessen, deriblant at Statsforvalteren kan gi tillatelse til opprenskning og nødvendig vedlikehold av hovedløpet til Åråsbekken. Det er derfor naturlig at landbrukshensyn er en del av vår vurdering av søknaden. Vedlikehold av bekkeløp er viktig for å forhindre eller redusere flom og erosjon av dyrket mark i nærheten av naturreservatet. På bakgrunn av opplysninger i søknaden om dagens tilstand i inn- og utløpet er tiltaket å anse som nødvendig vedlikehold i tråd med verneforskriften.

Kunnskap om den samlede belastningen skal ligge til grunn for vurderingen, jf. naturmangfoldloven § 10. Dette innebærer at virkningene av fjerning av enkelttrær og vegetasjon over inn- og utløpet til vannet skal vurderes i sammenheng med andre effekter på det samme naturmangfoldet. Statsforvalteren er ikke kjent med forhold som tilsier at den omsøkte opprydningen vil føre til en uakseptabel samlet belastning på naturverdiene. Statsforvalteren legger til grunn at det foreligger nødvendig kunnskap om naturverdiene og virkningene av tiltaket. Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, tillegges derfor liten vekt i denne saken.

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder tas i bruk, jf. naturmangfoldloven § 12. Tiltaket vil medføre en midlertidig belastning i reservatet i form av kjøring av maskin. For å begrense muligheten for skade på naturverdier i reservatet er det derfor viktig at den som gjennomfører tiltaket er godt kjent med verneforskriften og miljøforsvarlige teknikker. Bruk av maskin må holdes til et minimum, og gjennomføres på frossen mark slik at vegetasjonen skånes. Dersom det oppstår et akutt behov for opprydning på et tidspunkt

hvor det ikke er frossen mark må Statsforvalteren kontaktes før tiltaket igangsettes. Videre må maskiner rengjøres før bruk for å forhindre at nye arter bringes inn i naturreservatet. Dersom det skulle oppstå miljøforringelse som følge av tiltaket skal kostnadene bæres av tiltakshaver, jf. naturmangfoldloven § 11.

Konklusjon:
Opprydning av bekkeløp er et viktig tiltak for å forhindre eller begrense flom og erosjon av dyrket makt i nærheten av reservatet. Så fremt tiltaket gjennomføres i tråd med de vilkår som fremkommer av vedtaket, vil ikke tiltaket være i strid med verneformålet og verneverdiene vil ikke bli påvirket i nevneverdig grad. På bakgrunn av dette vurderer vi at det kan gis tillatelse til opprydning av enkelttrær og vegetasjon i og over bekkeløp i reservatet med hjemmel i verneforskriften kapittel VI punkt 2 og naturmangfoldloven § 48.

Vedtak
Statsforvalteren gir dispensasjon til fjerning av enkelttrær og vegetasjon i og over bekkeløp i Rullestadtjern naturreservat. Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften kapittel VI punkt 2 og naturmangfoldloven § 48.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene.
- Det gis kun tillatelse til å fjerne enkelttrær og annen vegetasjon som ligger over bekkeløpet og som gir muligheter for oppdemming. Det gis ikke tillatelse til ytterligere opprenskning.
- Tiltaket skal i utgangspunktet gjennomføres på frossen mark og utenom perioden 1. april – 20. august. Dersom det oppstår akutt behov for å fjerne trær eller annen vegetasjon innenfor denne perioden eller når det ikke er frossen mark skal Statsforvalteren kontaktes før tiltaket igangsettes.
- Maskiner som brukes i forbindelse med opprydningen skal vaskes før bruk for å forhindre tilførsel av nye arter til naturreservatet.
- Kantsonen til bekken skal opprettholdes
- Tillatelsen gjelder t.o.m. 31.12.2021.
- Denne tillatelsen skal være tilgjengelig i felt, og kunne forevises oppsyn og politi.

Statsforvalteren bemerker seg at det i søknaden om tillatelse til tiltaket også er blitt søkt om inntil kr. 60 000 for å gjennomføre tiltaket. Formålet med tiltaket er hovedsakelig å ivareta landbrukshensyn ved at det skal forhindre eller begrense faren for flom og erosjon av landbruksområder utenfor reservatet. Tiltaket bidrar etter vår vurdering lite til å fremme verneformålet i reservatet, og vi finner derfor ikke grunnlag for å støtte tiltaket økonomisk med midler avsatt til forvaltning av verneområder.

Statsforvalteren har bare vurdert søknaden etter verneforskriften. Vi forutsetter at det innhentes tillatelser etter annet lovverk om nødvendig. Statsforvalteren vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

Klageadgang
Du kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan

ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Karsten Butenschøn
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Tonje Katrine Vaage
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
NORDRE FOLLO KOMMUNE